

วารสารราชทัณฑ์

ISSN 0125-7277

ปีที่ 67 พ.ศ. 2562 ฉบับที่ 2

วารสารเพื่อความก้าวหน้าและรอบรู้ในงานราชทัณฑ์

วารสารราชทัณฑ์

วารสารเพื่อความก้าวหน้าและรอบรู้ในงานราชทัณฑ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะเกี่ยวกับงานราชทัณฑ์
2. เพื่อเผยแพร่กิจกรรมเกี่ยวกับงานราชทัณฑ์
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และปัญหาข้อข้องในการบริหาร

คณะกรรมการอำนวยการวารสารราชทัณฑ์

• อธิบดีกรมราชทัณฑ์	ประธานที่ปรึกษา
• รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์	ที่ปรึกษา
• รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ที่รับผิดชอบ การปฏิบัติราชการของสถาบันพัฒนา ข้าราชการราชทัณฑ์	ประธานคณะกรรมการ อำนวยการ
• หัวหน้าผู้ตรวจราชการกรม	กรรมการ
• ผู้อำนวยการกองทัณฑวิทยา	กรรมการ
• ผู้อำนวยการกองทัณฑปฏิบัติ	กรรมการ
• ผู้อำนวยการกองพัฒนาพฤตินิสัย	กรรมการ
• ผู้อำนวยการกองบริหารการคลัง	กรรมการ
• ผู้อำนวยการกองบริหารทรัพยากรบุคคล	กรรมการ
• ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน	กรรมการ
• ผู้อำนวยการกองกฎหมาย	กรรมการ
• ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนา ข้าราชการราชทัณฑ์	บรรณาธิการ และเลขานุการ
• หัวหน้าศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้อย่างยั่งยืน	ผู้ช่วยบรรณาธิการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะเจ้าหน้าที่ประจำกองบรรณาธิการวารสารราชทัณฑ์

• นายปรีชา เครือจันทร์	ประจำกองบรรณาธิการ
• นางสาวมาริสา วิริยะรัมย์	ประจำกองบรรณาธิการ
• นางสาววีรณัฐ นิมะเงิน	ประจำกองบรรณาธิการ
• นายกิตติพงษ์ เกิดน้อย	ประจำกองบรรณาธิการ
• นางสาวรณมา ตระกูลพานิชย์	ประจำกองบรรณาธิการ
• นายอภิรักษ์ แก้วสวย	ประจำกองบรรณาธิการ
• นางสาวอันธิกา เจริญจรรยาธิษ	ประจำกองบรรณาธิการ
• นายธิษัมพร ท่อมกระโทก	เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี
• นายธีรศักดิ์ อินทร์ช่วย	เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี
• นางนฤมล เครือจันทร์	เจ้าหน้าที่พัสดุ
• นางสาวขวัญใจ ไกรสังข์	พิสูจน์อักษร
• นางสาวสุภรภัค พยัคฆาตม	พิสูจน์อักษร
• นางสาวจิณห์นภา รอดมี	พิสูจน์อักษร
• นางสาวศศิณภา ศรีเสนพิลา	พิสูจน์อักษร

สารจากบรรณาธิการ

เนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 ระหว่างวันที่ 4 - 6 พฤษภาคม 2562 ที่ผ่านมา ถือเป็นช่วงเวลาสำคัญในประวัติศาสตร์ชาติไทย ที่พลสกนิกรทุกหมู่เหล่าได้รวมกันเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน แสดงความจงรักภักดีต่อสถาบัน พระมหากษัตริย์

แสดงให้เห็นถึงความรัก เป็นศูนย์รวมจิตใจพลสกนิกรชาวไทยอย่างแน่นแฟ้น กองบรรณาธิการวารสารราชทัณฑ์รู้สึกมีความปลื้มปิติและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้

ขอกล่าวสวัสดิ์ทอานผู้อ่านวารสารราชทัณฑ์ที่เคารพรักทุกทอาน สำหรับเนื้อหาภายในของวารสารราชทัณฑ์ฉบับนี้ ยังคงเข้มข้นด้วยเนื้อหาสาระและเรื่องราวต่างๆ ที่น่าสนใจในงานราชทัณฑ์ ที่ได้คัดสรรมาเสนอต่อทอานผู้อ่านเหมือนเช่นเดิม อาทิ สารสำคัญของพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พระมหากรุณาธิคุณต่อการได้รับพระราชทานอภัยโทษของผู้ต้องราชทัณฑ์ การคืนคนดีสู่สังคมตามโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย การให้โอกาสผู้ต้องราชทัณฑ์ ได้เรียนรู้การเสริมสร้างอาชีพที่สุจริต และสามารถกลับตนเข้าสู่สังคม ตลอดจนสร้างทัศนคติที่ดีต่อสังคมให้เกิดการยอมรับ ซึ่งถือเป็นนโยบายและทิศทางการบริหารงานของกรมราชทัณฑ์ เพื่อเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

กองบรรณาธิการวารสารราชทัณฑ์ ต้องขอขอบคุณทุกกำลังใจจากสมาชิกทุกทอาน ที่ได้สมัครสมาชิกและสนับสนุนวารสารราชทัณฑ์อย่างต่อเนื่อง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าทอานผู้อ่านจะได้รับประโยชน์จากการเผยแพร่บทความต่างๆ ที่นำเสนอ และขอขอบคุณผู้เขียนบทความ ที่ได้เผยแพร่ข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ทางทีมงานมุ่งมั่นที่จะก้าวต่อไป และยังมีแรงบันดาลใจสร้างสรรค์สิ่งดีๆ เพื่อคัดสรรบทความที่มีคุณภาพ และมีประโยชน์ต่อทอานผู้อ่านตลอดไป

ประกาศพรรณ ขจรวัฒนากุล
บรรณาธิการวารสารราชทัณฑ์

เราจะสืบสาน รักษา และต่อยอด
และครองแผ่นดินโดยธรรม
เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎรตลอดไป

พระปฐมบรมราชโองการ
พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ
พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
วันที่ 4 พฤษภาคม พุทธศักราช 2562

ขอพระองค์ทรงพระเจริญ
ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า ผู้บริหาร ข้าราชการและเจ้าหน้าที่
กรมราชทัณฑ์

สารบัญ

NEWS

5

ข่าวกรมราชทัณฑ์

8

ข่าวพัฒนาบุคลากร

- 10** สารสำคัญของพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2562
- 15** การพระราชทานอภัยโทษพระมหากษัตริย์คุณต่อปวงพสกนิกร
- 20** พระมหากษัตริย์คุณต่อการได้รับพระราชทานอภัยโทษ
- 26** กว่าจะมาเป็น “The Judge” บทเพลงที่ตรงใจผู้ต้องราชทัณฑ์
- 30** จากเรือนจำ...สู่สนามกีฬาแห่งชาติ
- 34** ข่าวราชทัณฑ์รอบโลก
- 38** ความประทับใจ ณ เรือนจำชั่วคราวเขากลิ้ง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
- 40** เรือนจำจังหวัดจันทบุรี การสร้างการยอมรับและการมีส่วนร่วม ภายใต้โครงการ เรือนจำแลนด์ Chanthaburi Provincial Prison “เรือนจำเรือนใจ เพื่อคนจีน สร้างสังคมปลอดภัย”
- 44** เตรียมพร้อมที่เขาระกำ ก่อนเริ่มต้นชีวิตใหม่ในวิถีพอเพียง
- 47** หลักจิตวิทยากับงานราชทัณฑ์
- 50** โปรแกรมการดูแลด้วยกาย ประคับประคองด้วยใจ เชื่อมสายใยผ่านลูกกรง ของทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์

- 53** เรือนจำสุภาพระ : ที่มาและมุมมองของราชทัณฑ์
- 58** มาทำความรู้จัก กองมาตรฐานการปฏิบัติต่อผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์กันเถอะ
- 63** การแก้ไขและพัฒนาผู้ต้องราชทัณฑ์ภายใต้ข้อจำกัด
- 66** หลักในการปฏิบัติตนให้เป็นข้าราชการที่ดีของข้าราชการพลเรือนดีเด่น
- 69** สรุปย่อคำวินิจฉัย พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540
- 73** ร้อนแทบจะเป็นลม แค่ออกกำลังกายอยากฝึก หรืออันตรายของจริง !!!
- 76** บริโภคอย่างยั่งยืน : ทางเลือกในการบริโภคสินค้าอย่างมีสุขภาพที่ดีของผู้ต้องขังในเรือนจำประเทศสหรัฐอเมริกา (Healthy Consumption for Sustainable Lifestyle)
- 80** รายงานทางวิชาการ เรื่อง หลักสิทธิมนุษยชนกับการบริหารงานเรือนจำ กรณีศึกษา : การให้การรักษาพยาบาลแก่ผู้ต้องขัง
- 85** เรือนจำไทยในอดีต เรือนจำจังหวัดนครนายก

87

Good Products Good People

92

ข่าวประชาสัมพันธ์งานราชทัณฑ์

ข่าวกรมราชทัณฑ์

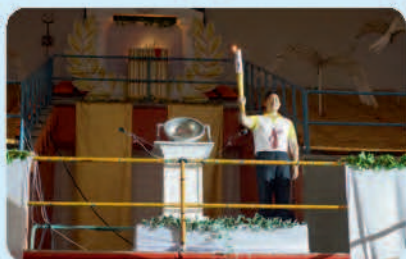
วันที่ 21 เมษายน 2562 พันตำรวจเอกณรัชต์ เศวตนันทน์ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ พร้อมด้วยคณะผู้บริหาร กรมราชทัณฑ์ เป็นประธานในการเปิดโครงการวิ่งการกุศล “ก้าวเพื่อโอกาส RUN FOR SECOND CHANCES 2019” เพื่อเป็นการระดมทุนจากทุกภาคส่วน และนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขัง เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขัง ได้กลับไปใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ณ กรมราชทัณฑ์ ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

วันที่ 22 เมษายน 2562 พันตำรวจเอกณรัชต์ เศวตนันทน์ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ และพลอากาศเอก ดร.ปรีชา ประดับมุข ผู้อำนวยการสถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (องค์การมหาชน) ร่วมลงนามบันทึกความเข้าใจ (MOU) ว่าด้วยการบูรณาการผลงานวิจัย และพัฒนาเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพ การบริหารจัดการเรือนจำ ณ ห้องสัมมนากรมราชทัณฑ์ ชั้น 3 อาคารกรมราชทัณฑ์ ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

วันที่ 27 พฤษภาคม 2562 พันตำรวจเอกณรัชต์ เศวตนันทน์ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ พร้อมคณะ เดินทาง เข้าเยี่ยมคารวะ พลเอกณัฐ อินทรเจริญ ปลัดกระทรวงกลาโหม พร้อมคณะ ปรีกษาหารือข้อราชการที่ทางกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม จะดำเนินการร่วมมือกับกระทรวงกลาโหมในอนาคต และมอบของที่ระลึกให้แก่ ปลัดกระทรวง กลาโหม ณ ห้องรับรอง ปลัดกระทรวงกลาโหม ถนนสนามไชย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

วันที่ 15 มิถุนายน 2562 ศาสตราจารย์พิเศษวิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ ปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นประธาน ในพิธีเปิดการแข่งขันกีฬากายในกระทรวงยุติธรรม ประจำปี 2562 โดยมี พันตำรวจเอกณรัชต์ เศวตนันทน์ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ พร้อมด้วยผู้บริหารและคณะข้าราชการเจ้าหน้าที่ในสังกัดกระทรวงยุติธรรม ร่วมกิจกรรม ดังกล่าว ณ ห้องประชุม The Circle ศูนย์ประชุมธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จังหวัดปทุมธานี

วันที่ 17 มิถุนายน 2562 นายรัชชัย ชัยวัฒน์ รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ เป็นประธานพิธีเปิด การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ จัดทำแผนยุทธศาสตร์กรมราชทัณฑ์ 3 ปี (2563 - 2565) ณ โรงแรมเซ็นทารา บาย เซ็นทารา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร

วันที่ 1 กรกฎาคม 2562 กรมราชทัณฑ์ ร่วมกับสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน) ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ว่าด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ผู้ต้องขัง โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารการเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อกระจายความรู้ให้แก่ผู้ต้องขังในเรือนจำ/ทัณฑสถานทั่วประเทศ ตามแนวคิด ห้องสมุดมีชีวิต ณ ห้องประชุมกรมราชทัณฑ์ ชั้น 2 อาคารกรมราชทัณฑ์ ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

ข่าวพัฒนาบุคลากร

การฝึกอบรมหลักสูตร พิศิธีเรือนจำ รุ่นที่ 68

ดำเนินการฝึกอบรม ระหว่างวันที่ 5 พฤศจิกายน 2561 – 1 กุมภาพันธ์ 2562

มีผู้รับการฝึกอบรม จำนวน 57 คน ณ สถาบันพัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

การฝึกอบรมหลักสูตร เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ในรูปแบบชุมชนบำบัด

ดำเนินการฝึกอบรม ระหว่างวันที่ 4 – 15 กุมภาพันธ์ 2562

มีผู้รับการฝึกอบรม จำนวน 50 คน ณ สถาบันพัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

การฝึกอบรมหลักสูตร เจริญต่อรองแก้ไขเหตุวิกฤติและการบริหารเหตุวิกฤติ รุ่นที่ 3

ดำเนินการฝึกอบรม ระหว่างวันที่ 18 กุมภาพันธ์ – 1 มีนาคม 2562

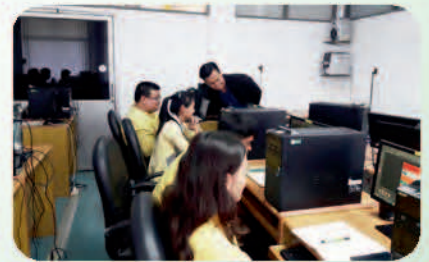
มีผู้รับการฝึกอบรม จำนวน 50 คน ณ สถาบันพัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

การฝึกอบรมหลักสูตร พัฒนากิจกรรมทางด้านคอมพิวเตอร์เพื่องานราชทัณฑ์

ดำเนินการฝึกอบรม ระหว่างวันที่ 14 - 17 พฤษภาคม 2562

มีผู้รับการฝึกอบรม จำนวน 20 คน ณ สถาบันพัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

การฝึกอบรมหลักสูตร นักศึกษาผู้บัญชาการเรือนจำ รุ่นที่ 32

ดำเนินการฝึกอบรม ระหว่างวันที่ 22 เมษายน – 7 มิถุนายน 2562

มีผู้รับการฝึกอบรม จำนวน 50 คน ณ สถาบันพัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

สาระสำคัญ

ของพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2562

นายสมภาพ ปานแก้ว

กองทัณฑปฏิบัติ

1. บทนำ

เนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พ.ศ. 2562 ได้มีการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษเป็นการทั่วไป ซึ่งนอกจากจะเป็นกิจกรรมร่วมเฉลิมฉลองในพระราชพิธีดังกล่าวแล้ว ยังเป็นการแสดงถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ที่มีต่อผู้ต้องราชทัณฑ์ผ่านการพระราชทานอภัยโทษ อันเป็นการใช้พระราชอำนาจตาม มาตรา 175 ประกอบมาตรา 179 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ภายใต้การถวายคำแนะนำของคณะรัฐมนตรีตาม มาตรา 261 ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งจะถวายเป็นคำแนะนำให้ตราพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวขึ้นในโอกาสวาระสำคัญของบ้านเมือง จนกลายเป็นโบราณราชพิธีประเพณีสำหรับพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในวันที่ 3 พฤษภาคม 2562 และให้มีผลบังคับใช้ในวันถัดไป จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเผยแพร่สร้างความเข้าใจในเนื้อหาอันเป็นสาระสำคัญแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากพระราชกฤษฎีกา และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนผู้สนใจใคร่รู้ในเนื้อหาของพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ ดังจะได้กล่าวเป็นลำดับต่อไป

2. คำโครงและสาระสำคัญของพระราชกฤษฎีกา

ถ้าพิจารณาเค้าโครงของพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ จะพบว่าโดยโครงสร้างใหญ่จะมิได้มีความแตกต่างกับพระราชกฤษฎีกาฉบับก่อนๆ โดยสามารถแบ่งเค้าโครงออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 จะเป็นคำปรารภและนิยามศัพท์ ส่วนที่ 2 เป็นบทบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์ของการได้และการไม่ได้รับพระราชทานอภัยโทษ และส่วนที่ 3 จะเป็นบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการและวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกา อย่างไรก็ตาม เนื้อหาทั้งสามส่วนดังกล่าว มีเพียงส่วนที่ 2 เท่านั้นที่เป็นเนื้อหาการพระราชทานอภัยโทษโดยแท้ ซึ่งจะให้ประโยชน์กับผู้ต้องราชทัณฑ์ที่คดีถึงที่สุดก่อนหรือวันที่พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ใช้บังคับ ดังนั้น ในบทความนี้จะอธิบายเฉพาะเนื้อหาในส่วนนี้เท่านั้น ซึ่งสามารถแบ่งประเภทผู้ต้องราชทัณฑ์ที่จะได้รับผลของพระราชกฤษฎีกา ดังนี้

2.1 ผู้ได้รับพระราชทานอภัยโทษปล่อยตัว
แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1.1 ปล่อยตัวโดยไม่มีเงื่อนไข
เป็นไปตาม มาตรา 5 ซึ่งบัญญัติให้ผู้ต้องราชทัณฑ์ 3 กลุ่ม จะได้รับการปล่อยตัวโดยไม่มีเงื่อนไข ได้แก่ ผู้ต้องกักขัง ผู้ทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ และผู้ได้รับการปล่อยคุมประพฤติ

2.1.2 ปล่อยตัวโดยมีเงื่อนไข เป็นไปตาม มาตรา 6 ซึ่งบัญญัติให้ปล่อยตัวผู้ต้องราชทัณฑ์ ซึ่งมีลักษณะที่กำหนดตาม (1) และ (2) ซึ่งมีลักษณะ 8 ประการตามที่กำหนด ภายใต้เงื่อนไขว่า ผู้ต้องราชทัณฑ์ ทั้ง 8 ลักษณะ จะต้องไม่ใช่ผู้ต้องโทษ

ในความผิดที่ระบุตาม มาตรา 8 มาตรา 9 มาตรา 10 และต้องห้ามไม่ให้ได้รับพระราชทานอภัยโทษตาม มาตรา 13 โดยแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 กลุ่มเหลือโทษน้อย เป็นไปตาม มาตรา 6 (1) ได้แก่ ผู้ที่เหลือโทษจำคุกที่จะต้องรับต่อไปอีกไม่เกิน 1 ปี และมาตรา 6 (2) (ข) ได้แก่ นักโทษเด็ดขาดชั้นเยี่ยมที่เหลือโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี

กลุ่มที่ 2 กลุ่มเจ็บป่วย พิการ เป็นไปตาม มาตรา 6 (2) (ก) ได้แก่ ผู้ตาบอดทั้งสองข้างหรือมือเท้าด้วนทั้งสองข้าง และมาตรา 6 (2) (ข) และ (ค) ได้แก่ ผู้เป็นโรคเรื้อน ไตวายเรื้อรัง มะเร็ง ภูมิคุ้มกันบกพร่องหรือโรคจิต (ตามเงื่อนไขที่กำหนด)

กลุ่มที่ 3 กลุ่มเพศและอายุ เป็นไปตาม มาตรา 6 (2) (ง) (จ) และ (ฉ) ได้แก่ เป็นหญิงต้องโทษครั้งแรก รับโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ใน 2 ผู้อายุไม่ต่ำกว่า 60 ปี บริบูรณ์ เหลือโทษไม่เกิน 3 ปี หรือผู้ที่อายุตั้งแต่ 70 ปี ขึ้นไป และผู้ที่อายุไม่ครบ 20 ปี บริบูรณ์ ต้องโทษจำคุกครั้งแรก และรับโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ใน 2

2.2 ผู้ได้รับพระราชทานอภัยโทษลดโทษ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

2.2.1 กลุ่มผู้ได้รับการลดโทษในคดีทั่วไป ได้แก่ นักโทษเด็ดขาดในคดีความผิดที่มีได้มีความร้ายแรง ซึ่งบัญญัติไว้ใน มาตรา 7 ให้ได้รับการลดโทษในอัตราที่สูงกว่าการได้รับการลดโทษตามมาตรานี้ โดยชั้นเยี่ยมจะได้รับการลดโทษลง 1 ใน 2 ของกำหนดโทษ สำหรับชั้นดีมาก ชั้นดีและชั้นกลางจะได้รับการลดโทษในอัตราที่ลดหลั่นลงไปเป็น 1 ใน 3 1 ใน 4 และ 1 ใน 5 ของกำหนดโทษตามลำดับและการจะได้รับการลดโทษตามมาตรานี้ นักโทษเด็ดขาดรายดังกล่าว จะต้องไม่มีลักษณะหรือฐานความผิด ที่ถูกระบุไว้ใน มาตรา 8 มาตรา 9 มาตรา 10 มาตรา 12 และมาตรา 13

2.2.2 กลุ่มผู้ได้รับการลดโทษในคดีร้ายแรง ที่ระบุไว้ในบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกาลบนี้ ซึ่งบัญญัติไว้ใน มาตรา 8 โดยเป็นฐานความผิดที่พิจารณาแล้วเห็นว่า มีความร้ายแรงกว่าคดีทั่วไป โดยจะมีทั้งฐานความผิดที่ระบุไว้ในประมวลกฎหมายอาญา และพระราชบัญญัติอื่นๆ สำหรับนักโทษเด็ดขาดที่ต้องโทษความผิดตามมาตรานี้จะได้รับการลดโทษในอัตราส่วนที่น้อยกว่า มาตรา 7 กล่าวคือ ชั้นเยี่ยมจะได้รับการลดโทษลง 1 ใน 3 ของกำหนดโทษ สำหรับชั้นดีมาก ชั้นดี และชั้นกลาง จะได้รับการลดโทษในอัตราที่ลดหลั่นลงไปเป็น 1 ใน 4 รองลงมา 1 ใน 5 และ 1 ใน 6 ตามลำดับ และการจะได้รับการลดโทษตามมาตรานี้ จะต้องไม่มีลักษณะและฐานความผิดตามที่ระบุใน มาตรา 9 มาตรา 10 มาตรา 12 และมาตรา 13

2.2.3 กลุ่มผู้ได้รับการลดโทษในความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ สำหรับนักโทษเด็ดขาดที่จะได้รับการลดโทษในกลุ่มนี้ จะถูกบัญญัติไว้ใน มาตรา 9 และมาตรา 10 ของพระราชกฤษฎีกาโดยจะได้รับการลดโทษในอัตราส่วนที่น้อยกว่าผู้ที่ได้รับการพระราชทานอภัยโทษตาม มาตรา 7 และมาตรา 8 และคำว่าความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ ที่จะได้รับการลดโทษทั้งสองมาตราดังกล่าว จะต้องเป็นความผิดในกลุ่มผลิต จำหน่าย นำเข้าหรือส่งออกเท่านั้น ส่วนความผิดฐานเสพหรือครอบครองยาเสพติดถือเป็นความผิดทั่วไปที่จะได้รับการพระราชทานอภัยโทษตาม มาตรา 7 หรือ มาตรา 6 แล้วแต่กรณี ในส่วนของการลดโทษตาม มาตรา 9 และมาตรา 10 มีเนื้อหาแตกต่างกันอย่างไรขออธิบาย ดังนี้

(ก) มาตรา 9 จะเป็นบทบัญญัติที่ลดโทษให้แก่ผู้ค้าหรือผลิตยาเสพติดรายย่อย โดยใช้กำหนดโทษตามคำพิพากษาเป็นเกณฑ์แบ่ง ถ้าการกระทำความผิดในฐานนี้และศาลพิพากษาจำคุกไม่เกิน 8 ปี ก็จะถือว่าเป็นผู้ค้าหรือผู้ผลิตรายย่อย โดยหากกำหนดโทษสูงกว่านี้ก็จะถือเป็นผู้ค้ารายใหญ่ ความผิดตามมาตรานี้จะได้รับการลดโทษน้อยกว่า มาตรา 7 และมาตรา 8 แต่มากกว่ามาตรา 10 ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ค้ารายใหญ่ โดยชั้นเยี่ยมจะได้รับการลดโทษลง 1 ใน 5 ส่วนชั้นดีมาก ชั้นดี และชั้นกลางจะได้รับการลดโทษลง 1 ใน 6 1 ใน 7 และ 1 ใน 8 ลดหลั่นลงมาตามลำดับ และผู้ที่ได้รับการลดโทษตาม มาตรา 9 จะต้องไม่มีลักษณะและฐานความผิดตามที่ระบุใน มาตรา 10 มาตรา 12 และมาตรา 13

(ข) มาตรา 10 จะเป็นบทบัญญัติที่ลดโทษให้แก่กลุ่มผู้ค้าหรือผลิตยาเสพติดรายใหญ่ โดยถือกำหนดโทษตามคำพิพากษาเป็นเกณฑ์ดังที่ได้อธิบายใน (ก) สำหรับกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ที่จะได้รับการลดโทษตามมาตรานี้ จะต้องคดีถึงที่สุดก่อนหรือในวันที่พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษเนื่องในโอกาสแรกนับแต่ขึ้นทรงราชย์สืบราชสันตติวงศ์ใช้บังคับ (วันที่ 12 ธันวาคม 2559) และจะได้รับการลดโทษในอัตราส่วนที่น้อยกว่า มาตรา 7 มาตรา 8 และมาตรา 9 โดยชั้นเยี่ยม จะได้รับการลดโทษ 1 ใน 6 ของกำหนดโทษ ส่วนชั้นดีมาก ชั้นดี และชั้นกลาง จะได้รับการลดโทษลง 1 ใน 7 รองลงมา 1 ใน 8 และ 1 ใน 9 ลดหลั่นลงมาตามลำดับ และนักโทษเด็ดขาดที่จะได้รับการลดโทษตามมาตรานี้ จะต้องไม่มีลักษณะและฐานความผิดตามที่ระบุไว้ใน มาตรา 12 และมาตรา 13

2.2.4 ผู้ได้รับการลดโทษตามบทบัญญัติเฉพาะ

ในส่วนของผู้ที่ได้รับการลดโทษตามพระราชกฤษฎีกาฉบับนั้นนอกจากจะสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ดังที่กล่าวแล้ว ยังมีบทบัญญัติที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อยมุ่งที่จะลดโทษให้นักโทษเด็ดขาดที่มีประเภทคดีและคุณสมบัติพิเศษบางกลุ่มโดยเฉพาะ ซึ่งปรากฏอยู่ในพระราชกฤษฎีกา ดังนี้

(ก) ผู้กระทำความผิดโดยประมาท มาตรา 7 (3) ระบุให้ลดโทษลง 2 ใน 3 ของกำหนดโทษเฉพาะความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท ทั้งนี้ผู้ที่ได้รับการลดโทษตามบทบัญญัตินี้ จะต้องไม่มีลักษณะหรือประเภทคดีที่ถูกระบุไว้ใน มาตรา 8 มาตรา 9 มาตรา 10 มาตรา 12 และมาตรา 13

(ข) ผู้ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 70 ปี ขึ้นไป ซึ่งมีได้รับพระราชทานอภัยโทษปล่อยตัว มาตรา 11 ระบุให้ได้รับการลดโทษลงเป็นพิเศษอีก 1 ใน 5 ของกำหนดโทษ ทั้งนี้ จะต้องไม่มีลักษณะหรือฐานความผิดที่ถูกระบุไว้ใน มาตรา 12 และมาตรา 13

(ค) ผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นนักโทษเด็ดขาดชั้นเยี่ยม มาตรา 12 ระบุให้ได้รับการลดโทษลง 1 ใน 6 ของกำหนดโทษ ทั้งนี้จะต้องไม่มีลักษณะหรือประเภทคดีที่ระบุไว้ในมาตรา 13

(ง) ผู้ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี มาตรา 14 ระบุให้ได้รับการลดโทษลงเป็นพิเศษอีก 1 ปี ทั้งนี้จะต้องไม่มีลักษณะหรือฐานความผิดที่ถูกระบุไว้ใน มาตรา 10 มาตรา 12 และมาตรา 13

(จ) นักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษประหารชีวิต มาตรา 15 ระบุให้ลดโทษลงเหลือจำคุกตลอดชีวิตทุกกรณี

2.3 ผู้ไม่ได้รับพระราชทานอภัยโทษ ตามพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2562

ในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษในแต่ละครั้งไม่ได้หมายความว่าผู้ต้องราชทัณฑ์ทุกรายต้องได้รับการพระราชทานอภัยโทษเสมอไป หากคดีความผิดประเภทใดหรือผู้ต้องราชทัณฑ์ลักษณะใดที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่าไม่สมควรจะได้รับพระมหากรุณาธิคุณก็อาจจะกำหนดบทบัญญัติต้องห้ามไม่ให้ได้ประโยชน์จากการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาในแต่ละครั้งก็ได้ สำหรับพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2562 กำหนดลักษณะนักโทษเด็ดขาดซึ่งไม่อยู่ในข่ายได้รับพระราชทานอภัยโทษใน มาตรา 13 ไว้ 5 ประเภท ดังนี้

- (1) นักโทษเด็ดขาดกำหนดโทษประหารชีวิตซึ่งเคยได้รับพระราชทานอภัยโทษแล้ว
- (2) ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษซึ่งระบุไว้ใน มาตรา 10 (ผู้ค้ารายใหญ่) ซึ่งคดีถึงที่สุดภายหลังวันที่พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษเนื่องในโอกาสแรกนับแต่ขึ้นทรงราชย์สืบราชสันตติวงศ์ พ.ศ. 2559 ใช้บังคับ (วันที่ 12 ธันวาคม 2559)
- (3) ผู้กระทำความผิดซ้ำและไม่ใช่ นักโทษเด็ดขาดชั้นเยี่ยม
- (4) นักโทษเด็ดขาดชั้นเลวหรือชั้นเลวมาก
- (5) นักโทษเด็ดขาดซึ่งกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ ซึ่งมีลักษณะโหดเหี้ยม หรือกระทำต่อเด็ก บุคคลในความปกครอง (ตามประมวลกฎหมายอาญามาตราที่ระบุ) และความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน

3. วิธีการเฉพาะสำหรับผู้พ้นโทษตามพระราชกฤษฎีกา

สำหรับผู้ได้รับการพระราชทานอภัยโทษตามพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้และต้องพ้นโทษไป ไม่ว่าจะเป็นการได้รับพระราชทานอภัยโทษปล่อยตัวตาม มาตรา 6 หรือได้รับพระราชทานอภัยโทษลดโทษตามมาตราอื่นๆ แต่เมื่อลดโทษแล้วปรากฏว่าถูกคุมขังมาแล้วเกินกว่าอัตราส่วนที่ได้รับการลดโทษ ทำให้ต้องพ้นโทษไปในวันที่พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษใช้บังคับ ก่อนที่จะปล่อยตัวไปจะต้องเข้าอบรมเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตาม มาตรา 16 แห่งพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ มิฉะนั้นจะถือว่าขาดคุณสมบัติที่จะได้รับการปล่อยตัว เว้นแต่โดยสภาพร่างกายหรือจิตใจของผู้พ้นโทษตามพระราชกฤษฎีกาไม่เป็นปกติจนไม่อาจจะอบรมได้ และเมื่อพ้นโทษแล้วจะมีส่วนราชการที่ระบุตาม มาตรา 17 ติดตามช่วยเหลือเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

4. บทส่งท้าย

จะเห็นได้ว่าพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษฉบับนี้ มีการพระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องราชทัณฑ์อย่างกว้างขวาง และในอัตราส่วนที่สูงถ้าเปรียบเทียบกับพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ หลายฉบับที่ผ่านมา ทั้งนี้ เพื่อให้เหมาะสมกับวาระการเฉลิมฉลองในพระราชพิธีมหามงคลอันยิ่งใหญ่ ซึ่งจะมีผู้ต้องราชทัณฑ์ได้รับประโยชน์จำนวนมาก และสนใจใคร่รู้ในเรื่องนี้ กรอบความคิดของบทความนี้ จึงมุ่งที่จะเสนอเนื้อหาอันเป็นสาระสำคัญของพระราชกฤษฎีกา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนรับทราบ มากกว่าการมุ่งวิเคราะห์วิจารณ์ในเนื้อหาของกฎหมาย อันสะท้อนนโยบายอาญาหรือทัณฑวิทยาของรัฐบาล รวมทั้งไม่ได้มุ่งสะท้อนปัญหาสังคมในมิติใดๆ ทั้งสิ้น อย่างไรก็ตาม เมื่อได้เข้าใจภาพรวมของพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้แล้ว ก็ย่อมเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ หากผู้ใดจะเก็บไปวิเคราะห์หรือสังเคราะห์เพื่อนำไปสู่อุทธสันอในการแก้ปัญหา หรือแม้แต่การนำไปต่อยอดทางปัญญาเพื่อให้เกิดความเป็นเลิศทางวิชาการก็สามารถทำได้โดยไม่ขัดจำกัด สำหรับผู้เขียนเอง เมื่อพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ได้ประกาศใช้แล้ว รู้สึกยินดีดีต่อผู้ต้องราชทัณฑ์ที่ได้รับโอกาสในชีวิต และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้ ที่พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ทรงมีต่อพสกนิกรชาวไทย

การพระราชทานอภัยโทษ

พระมหากษัตริย์คุณต่อปวงพสกนิกร

ดร.พงษ์ภักดิ์ จันทน์

กองทัพบกปฏิบัติ

หากจะพิจารณาความหมายของคำว่า “การพระราชทานอภัยโทษ” จากรากศัพท์ของถ้อยคำที่เกี่ยวข้องสามารถแยกได้ดังนี้¹

“อภัย” เป็นภาษาบาลี มาจากคำว่า “อภย” แปลว่า ความปลอดภัย การปราศจากความกลัว การพ้นโทษ ความพ้นอันตราย

“โทษ” โดยสภาพธรรมชาติ หมายถึง การประสบผลร้าย หรือเคราะห์กรรม อันเนื่องมาจากการประพฤติดิคนองคลองธรรมของผู้กระทำความผิดนั้นๆ โดยตรง โทษจึงเปรียบเสมือนหนึ่งบทเรียนที่มีค่าในอดีตของบุคคล ทั้งยังอาจเป็นสื่อเกื้อกูลผดุงไว้ ซึ่งศีลธรรมของชุมชนส่วนหนึ่งอีกด้วย

ตามนัยคำนิยามแห่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน “โทษ” หมายถึง “ความประทุษร้าย ความผิด ความร้าย บาป ชั่ว ผลแห่งความผิดที่ต้องรับ ทัณฑ์กรรม อาชญา”

เจ.อี.ฮอลล์ วิลเลียมส์ ศาสตราจารย์ทางกฎหมายแห่งมหาวิทยาลัยลอนดอน ได้ให้นิยามว่า “โทษ” ย่อมหมายถึง “การใช้มาตรการบังคับทางศาลลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด”

“อภัยโทษ” ตามความหมายพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง “การยกโทษทางอาญาเป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์” และคำว่า “การอภัยโทษ” ในความหมายของนักนิติศาสตร์และนักอาชญาวิทยา ตามที่ศาสตราจารย์ เอช. เอเกต์ ได้ให้นิยามไว้ ได้แก่ “การเมตตาปราณี อันมาจากอธิปัตย์หรือพระมุขแห่งรัฐอันมีที่ประสงค์ที่จะมิให้ผู้ต้องคำพิพากษาให้ลงโทษนั้นได้รับโทษทั้งหมด หรือแต่บางส่วน”

¹ สนิท รุจิณรงค์. (2530). พระมหากษัตริย์คุณพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว : ศึกษาเฉพาะกรณีการพระราชทานอภัยโทษ. วารสารนิติศาสตร์ ศรีปทุม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ ปีที่ 2 เล่มที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2530) หน้า 81 - 83. “.

เหตุผลแห่งการที่มีวิธีการเช่นนี้ นอกจากความเมตตาสงสารทางจิตใจแล้ว ก็คือ อาจใช้สำหรับแก้ความบกพร่องหรือความผิดพลาด ของศาลได้ ทั้งนี้เพราะเหตุว่า ผู้ที่ถูกศาล พิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิต และได้รับ อภัยโทษจากอธิบดีนั้น อาจจะกลับแสดงความ บริสุทธิ์ของตนได้ และขอให้ล้างมลทินเสียได้ ในภายหลัง

การพระราชทานอภัยโทษเป็นส่วนประกอบอย่างหนึ่งแห่งอำนาจอภัยโทษ ซึ่งเป็นที่รับรู้กันทั่วโลกแก่ผู้ที่ใช้ อำนาจอภัยโทษนั้น จะเป็นฐานใดๆ ก็ได้ เช่น พระมหากษัตริย์ พระมหากษัตริย์ ประธานาธิบดี เฉพาะประเทศไทย ในสมัยที่มีการปกครองสมบูรณาญาสิทธิราชย์ นอกจากพระราชอำนาจที่จะทรงแก้คำพิพากษาลงโทษประหารชีวิตไปแล้ว พระมหากษัตริย์ยังทรงมีพระราชอำนาจที่จะพระราชทานอภัยโทษไม่ว่าโทษชนิดใดๆ หรือจะทรงลดโทษให้ บางส่วนก็ได้ นับได้ว่า การพระราชทานอภัยโทษเป็นพระราชอำนาจมีมาแต่โบราณกาลสืบเนื่องมาจนถึงสมัยปัจจุบัน

การพระราชทานอภัยโทษ จึงเป็นการพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์แก่ผู้ต้องโทษ ที่คดีถึงที่สุดแล้ว ให้ได้รับการปล่อยตัวหรือลดโทษแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพระบรมราชวินิจฉัยของพระมหากษัตริย์ ตามพระราชอำนาจที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 179 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ ซึ่งพระราชอำนาจในการพระราชทานอภัยโทษ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับที่ 23 พ.ศ. 2548 ภาค 7 อภัยโทษ เปลี่ยนโทษหนักเป็นเบา และลดโทษ มาตรา 259 - 267

ดังนั้น การพระราชทานอภัยโทษ จึงเป็นขั้นตอนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 259 - 267 มีอยู่สองประเภท คือ

1) การพระราชทานอภัยโทษเป็นการทั่วไป เนื่องในโอกาสสำคัญเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ เช่น การพระราชทาน อภัยโทษ พ.ศ. 2562 เนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษกพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว การพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2559 ในโอกาสแรกนับแต่ขึ้น ทรงราชย์สืบราชสันตติวงศ์ของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว การพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2558 เนื่องในโอกาสพระราชพิธี ฉลองพระชนมายุ 5 รอบ วันที่ 2 เมษายน 2558 ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นต้น (พระยศเดิมในขณะนั้น) โดยคณะรัฐมนตรี จะตรา พระราชกฤษฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษให้แก่ักโทษทุกคนที่มีคุณสมบัติเข้าเกณฑ์

2) การขอพระราชทานอภัยโทษเฉพาะราย เป็นการพระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องราชทัณฑ์หรือผู้ต้องโทษ เป็นรายบุคคล โดยการทูลเกล้าฯ ถวายคำแนะนำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ส่วนจะได้รับพระราชทาน อภัยโทษหรือไม่เพียงใด ขึ้นอยู่กับพระบรมราชวินิจฉัยของพระมหากษัตริย์ จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่นักโทษทุกคนเมื่อคดี ถึงที่สุดแล้ว สามารถยื่นฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษได้

ผู้มีสิทธิยื่นเรื่องราวทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษเฉพาะราย ได้แก่

1. ผู้ต้องโทษที่คดีถึงที่สุด ➡ ตาม ป.วิอาญา มาตรา 260
2. ผู้ที่มีประโยชน์เกี่ยวข้อง เช่น บิดา มารดา บุตร คู่สมรส ➡ ตาม ป.วิอาญา มาตรา 259
3. สถานทูต (ในกรณีที่เป็นักโทษชาวต่างชาติ)

หมายเหตุ หมายความว่า ไม่ถือว่าเป็นผู้ที่มีประโยชน์เกี่ยวข้อง

การทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา ขอพระราชทานอภัยโทษเฉพาะราย		การทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา ขอพระราชทานอภัยโทษเป็นการทั่วไป	
ผู้มีสิทธิทูลเกล้าฯ	ปฏิบัติตาม ข้อกฎหมาย	ผู้ถวายคำแนะนำ	ปฏิบัติตาม ข้อกฎหมาย
1. ผู้ต้องโทษที่คดีถึงที่สุด	ป.วิอาญา มาตรา 260	คณะรัฐมนตรี	ป.วิอาญา มาตรา 261 ทวิ
2. ผู้ที่มีประโยชน์เกี่ยวข้อง	ป.วิอาญา มาตรา 259		
3. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดถวายเรื่องราว และ รัฐมนตรีเห็นสมควร)	ป.วิอาญา มาตรา 261		

ระยะเวลาการยื่นฎีกาทูลเกล้าฯ ขอพระราชทานอภัยโทษเฉพาะราย

1. ผู้ต้องโทษกรณีทั่วไป ยื่นได้ทันทีที่คดีถึงที่สุด
2. ผู้ต้องโทษประหารชีวิต ต้องยื่นภายใน 60 วัน นับตั้งแต่คดีถึงที่สุด

ขั้นตอนการขอพระราชทานอภัยโทษเฉพาะราย

ผู้ต้องโทษ (โทษประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ ริบทรัพย์สิน) ที่คดีถึงที่สุดแล้ว และผู้ที่มีประโยชน์เกี่ยวข้อง สามารถยื่นเรื่องราวทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษ ผ่านเรือนจำ ทณฑสถาน หรือ กระทรวงยุติธรรม หรือ สำนักเลขาธิการ หรือ กระทรวงต่างประเทศ หรือ สถานทูต

กรมราชทัณฑ์ ส่งไปสอบสวนเรื่องราวยังเรือนจำ/ทณฑสถาน ที่ควบคุมผู้ต้องโทษ

เสนอความเห็นให้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมลงนาม เพื่อนำความขึ้นกราบบังคมทูลฯ ผ่าน สำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี และสำนักงานองคมนตรี

เมื่อทรงมีพระบรมราชวินิจฉัยเช่นไร ก็จะส่งผลฎีกาดังกล่าวให้กรมราชทัณฑ์ทราบ และดำเนินการพร้อมทั้ง แจ้งผลให้ผู้ยื่นเรื่องราวทูลเกล้าฯ ทราบ

ดังนั้น ผู้ต้องโทษเมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว ย่อมเป็นผู้ที่มีสิทธิ์ที่จะยื่นเรื่องราวทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษเฉพาะรายให้แก่ตนเองได้ทันทีเมื่อคดีถึงที่สุด ตามขั้นตอนการขอพระราชทานอภัยโทษเฉพาะราย ที่กรมราชทัณฑ์กำหนด

การได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากองค์พระมหากษัตริย์ในการพระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องโทษ ตามหลักอาชญาวิทยาแล้วถือว่า เป็นแนวทางหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในทฤษฎีการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด (Rehabilitation) ซึ่งจะช่วยให้ผู้ต้องโทษหลายคนมีโอกาสได้รับอิสรภาพ ได้ลดโทษ และได้สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของสถาบันพระมหากษัตริย์ ในการพระราชทานโอกาสให้ผู้กระทำผิด ได้แก้ไขปรับปรุงตนเองจากการสำนึกในการกระทำความผิด และโทษของตนเอง และที่สำคัญยังเป็นการให้โอกาสแก่ผู้กระทำผิดได้กลับคืนสู่สังคมโดยการกลับตัวเป็นพลเมืองดี

ในการนี้ ทฤษฎีการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (rehabilitation theory) (Carlson, Hess, & Orthmann, 1999: 14-16)² ถือเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดได้กลับคืนเข้าสู่สังคม ให้โอกาสแก้ไขปรับปรุงตัวโดยการทำให้ผู้กระทำความผิดไม่ให้เกิดความรู้สึกไปสู่การกระทำความผิดมากขึ้น ให้โอกาสปรับปรุงแก้ไขตนเองซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของมนุษย์ ซึ่งการแก้ไขตนเองให้ดีขึ้นมีลักษณะคล้ายคลึงกับรูปแบบการรักษาทางการแพทย์หรือโปรแกรมในการบำบัดรักษา โดยตั้งอยู่ในข้อสันนิษฐานว่า พฤติกรรมอาชญากรเป็นรูปแบบหนึ่งของการมีพยาธิสภาพที่สามารถบำบัดรักษาได้ เปรียบเสมือนหมอที่วินิจฉัยโรคและรักษาโรคเหล่านั้นให้กับผู้ป่วยภายใต้การควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด

ซึ่งทฤษฎีการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดต้องพยายามหลีกเลี่ยงไม่ให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ

ในลักษณะที่เป็นการทำลายคุณลักษณะหรือศักยภาพในการกลับคืนสู่สังคมของผู้กระทำความผิด เช่น การใช้มาตรการเลี้ยงโทษจำคุก เช่น การรอกการลงอาญาโดยมีการคุมประพฤติกการใช้โทษปรับ หากจะใช้วิธีการจำคุกในเรือนจำก็ควรให้การอบรมแก้ไขโดยการฝึกวิชาชีพ การให้การศึกษา การอบรมทางศีลธรรม ศาสนาการพัฒนาจิตใจ การส่งเสริมสุขภาพอนามัย การจัดสวัสดิการ การให้การบำบัดแก้ไขโดยใช้โปรแกรม ทั้งนี้เพื่อมุ่งแก้ไขสาเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดมีความบกพร่องและเป็นเหตุให้กระทำความผิดเพื่อไม่ให้วนกลับไปกระทำความผิดซ้ำ

นอกจากนี้ ในแง่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าการนำเอากระบวนการยุติธรรมทางเลือกมาใช้ ซึ่งส่วนใหญ่มีรู้จักกันในชื่อ “มาตรการประนอมข้อพิพาท” โดยมีหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเป็นผู้รับผิดชอบ เช่น กรมราชทัณฑ์ ได้นำเอายุติธรรมทางเลือกมาใน ขั้นตอนที่ 3 คือ เมื่อมีคำพิพากษาแล้ว ซึ่งจะดำเนินการต่อเนื่องจากขั้นตอนที่ 1 คือ ยุติธรรมทางเลือกก่อนคดีขึ้นสู่ศาล และขั้นตอนที่ 2 คือ ยุติธรรมทางเลือกระหว่างการพิจารณาคดีของศาล ซึ่งเมื่อกรมราชทัณฑ์ปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลแล้ว จะนำยุติธรรมทางเลือกมาใช้ในการเบี่ยงเบนผู้กระทำความผิดออกจากเรือนจำ ซึ่งถือเป็นทางเลือกหนึ่งในการแก้ไขปัญหาคดีต้องโทษล้นเรือนจำ ตลอดจนใช้แนวทางของการพักการลงโทษ (Parole) หรือการขอพระราชทานอภัยโทษ (Pardon) มาเป็นกลไกหนึ่งในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดในอีกแนวทางหนึ่ง

ดังนั้น วัตถุประสงค์สำคัญของการพระราชทานอภัยโทษ (Pardon) นอกจากจะมุ่งแก้ไขความผิดพลาดในกระบวนการยุติธรรมเพื่ออภัยไว้ซึ่งความยุติธรรมโดยสมบูรณ์ตามหลักนิติธรรมแล้ว ยังมีความมุ่งหมายพิเศษโดยการยึดวันสำคัญมิ่งมงคลต่างๆ ของบ้านเมือง แสดงความมีเมตตาจิตสงเคราะห์ต่อผู้ต้องโทษให้ได้รับการปลดปล่อยพ้นโทษ

² Carlson, N.A., Hess, K.M., & Orthmann, C.M.H. (1999). *Correction in the 21st century*. New York: West/Wadsworth.

หรือลดหย่อนผ่อนโทษ เพื่อจะได้มีความสำนึกผิดกลับตัว ประพฤติตนเป็นพลเมืองดี เนื่องจากการพระราชทานอภัยโทษ โดยแท้จริงแล้วเป็นการปล่อยและลดโทษแก่ผู้กระทำความผิด ตามลักษณะประเภทของความผิด สภาพของนักโทษ และระยะเวลาแห่งการจำคุก จึงเท่ากับว่า การพระราชทานอภัยโทษ เป็นการปลดปล่อย หรือลดโทษผู้กระทำความผิด ที่กลั่นกรองมาก่อนแล้ว และเป็นการปฏิบัติที่สอดคล้องกับหลักการแก้ไขผู้กระทำความผิดโดยตรงต่อเนื่อง ย่อมนับว่า การพระราชทานอภัยโทษ เป็นอุปกรณ์สนับสนุนนโยบายราชทัณฑ์แก้ไขผู้ต้องขังให้กลับประพฤติตนเป็นพลเมืองดี ซึ่งสอดคล้องกับหลักอาชญาวิทยา และทัณฑวิทยาโดยตรง³

การพระราชทานอภัยโทษเนื่องในโอกาสมหามงคลขององค์พระมหากษัตริย์ในวาระสำคัญต่างๆ ถือได้ว่าเป็นเหตุการณ์สำคัญของชาติ เป็นความผูกพันของสถาบันพระมหากษัตริย์ที่ทรงมีต่อประชาชน ที่มีได้ผูกพันในฐานะผู้ปกครองกับผู้ใต้ปกครอง แต่เป็นเครื่องสะท้อนถึงความผูกพันจากหัวใจที่พระมหากษัตริย์ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่ออาณาประชาราษฎร์ด้วยความรัก ความเมตตา และการให้อภัย ซึ่งมีได้เป็นไปโดยข้อสัญญาที่มาจากภาระหาเสียงเลือกตั้งประเทศอื่น แต่เป็นไปตามหลักธรรมเนียม ที่พระมหากษัตริย์ไทยทรงยึดถือปฏิบัติตลอดมาว่า **“จะทรงครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์ และความสุขของราษฎร”** ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชาติ ทรงเป็นศูนย์รวมความรัก ความสามัคคี ตลอดจนความจงรักภักดีของชาวไทย และจะเป็นสถาบันอันเป็นที่เคารพรักเทิดทูนยิ่งของปวงชนชาวไทยตลอดไป

³ ภิรมย์ ธรรมศิริ, ศศิธร เอี่ยมแก้ว, สิบพัน วณวิสุทธิ์. (2539). การพระราชทานอภัยโทษ. หนังสือการทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาพระมหากรุณาธิคุณในการพระราชทานความเป็นธรรม และการพระราชทานอภัยโทษ. พิมพ์เป็นที่ระลึกเนื่องในมหามงคลสมัยฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี พุทธศักราช 2539.

พระมหากษัตริย์คุณ ต่อการได้รับพระราชทานอภัยโทษ

กองบรรณาธิการวารสารราชทัณฑ์

เนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์ที่ 10 แห่งราชวงศ์จักรีดำเนินตามรอยพระยุคลบาท พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจนานัปการโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทรงมีพระเมตตาพระราชทานอภัยโทษให้ผู้ต้องราชทัณฑ์ที่ประพฤติปฏิบัติกลับตนเป็นพลเมืองดีที่ได้รับอิสรภาพ คืนคนดีสู่สังคม ครอบครัว สร้างความปิติยินดี และสำนึกในพระมหากษัตริย์คุณแก่ผู้ต้องราชทัณฑ์ที่ได้รับอิสรภาพ ในครั้งนี้เป็นล้นพ้น ดังข้อความที่ถ่ายทอดความรู้สึกออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรของผู้ต้องราชทัณฑ์ซึ่งมีความพร้อมที่จะกลับไปสู่สังคมด้วยการเป็นคนดีต่อไป

ความรู้สึกที่ข้าพเจ้าได้รับการพระราชทานอภัยโทษ

ข้าพเจ้านายอดิศร เป็นอีกหนึ่งคนที่ได้รับพระราชทานอภัยโทษเนื่องในโอกาสพระราชพิธีบรมราชาภิเษกนั้น หลังจากที่ข้าพเจ้าได้รับการลงโทษจากผลที่ข้าพเจ้าได้กระทำลงไปนั้น ทำให้ข้าพเจ้าได้สำนึกผิดในสิ่งที่ได้ทำ จากที่ข้าพเจ้าได้อยู่ในเรือนจำนั้น ทำให้ข้าพเจ้าได้เข้ารับการอบรมจิตภาวนาพัฒนาจิตใจ ได้นั่งสมาธิ ทำให้ข้าพเจ้ามีสติ ได้ผ่านการอบรมธรรมะศักดิ์คาสมาธิ เรียนรู้ทางด้านอาชีพ เช่น ผู้ช่วยบรรณารักษ์ ขอมหนังสือ กาแฟโบราณ การฝึกวิชาชีพช่างไฟฟ้าเบื้องต้น และอบรมก่อนปล่อยทำให้ข้าพเจ้ามีจิตใจที่เข้มแข็งพอที่จะไม่ไปกระทำความผิดซ้ำ สร้างความมั่นใจที่จะได้ไปประกอบอาชีพที่อิสระในอนาคตข้างหน้าต่อไป ข้าพเจ้ามีความรู้สึกสำนึกในพระมหากษัตริย์คุณ ที่ทรงมีพระเมตตาแก่ผู้ต้องขังหรือผู้ต้องราชทัณฑ์ ทำให้ข้าพเจ้าดีใจที่ได้กลับมาอยู่กับครอบครัวเป็นครอบครัวที่อบอุ่น ได้ทดแทนพระคุณบิดา มารดาที่แก่ชรา ข้าพเจ้าขอสัญญาว่าจะประพฤติตัวเป็นคนดีแก่สังคม เคารพกฎหมายบ้านเมือง ไม่ทำให้อาชีพตนเองและสังคมเดือดร้อน ข้าพเจ้าซาบซึ้งในพระมหากษัตริย์คุณอันหาที่สุดมิได้ ที่มีแก่ตัวข้าพเจ้า และผู้ต้องขังหรือผู้ต้องราชทัณฑ์ ได้กลับตัวกลับใจมาใช้ชีวิตเป็นอิสระชนอีกครั้ง ข้าพเจ้าไม่มีคำพูดใดที่จะพูดถึงความปิติยินดีนี้ได้หมด มีแต่ความดีใจเป็นล้นพ้น

นายอดิศร
อดีตผู้ต้องราชทัณฑ์คดียาเสพติด

ชีวิตพระราชา

ธำรงเกียรติยศ อุดมยศ

คุณไสย กุญชร จากสวรรค์

สุขชีวิต ผู้ต้อง ราชทัณฑ์

ให้พลิกฟื้น จากฝัน อันโหดร้าย

ทุกครั้งที่ได้ฉันรู้สึกท้อแท้ หดห่อกำลังใจที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไป ฉันจะนึกถึงบทกลอนที่ฉันเขียนไว้ข้างบนนี้เสมอ กลอนบทนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของเรื่องราวเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์คุณของพระมหากษัตริย์แห่งบรมราชจักรีวงศ์ มีต่อพสกนิกรไทย โดยเฉพาะผู้ต้องราชทัณฑ์หรือที่คนเขาเรียกขานกันติดปากว่า “นักโทษ” อย่างฉัน

ใช่ฉันติดคุกเป็นนักโทษถูกจองจำ ถูกจำกัดอิสรภาพ และเสรีภาพ จะทำอะไรไปที่ไหนได้ตามใจชอบโดยไม่ผิดกฎหมายอย่างปกติชนไม่ได้ ต้องขังอยู่ในกรอบกำแพงสูง จะไปไหนมาไหนต้องขออนุญาต มีเจ้าหน้าที่หรือผู้คุมพาไป

โทษจำคุกตลอดชีวิต ความหมายตรงๆ ก็คือต้องจองจำอยู่ในคุกชั่วอายุขัยตราบไต่ที่ยังมีลมหายใจอยู่ ก้อย่าหวังจะได้สูดอากาศนอกกำแพงคุก เว้นเสียแต่ว่าจะมีฟ้ามาโปรด

ฉันยังจำวันแรกที่ได้รับพระราชทานอภัยโทษไม่เคยลืม สำนักได้ทันที่ฟ้ามาโปรดฉันแล้ว ชีวิตที่แห้งแล้งเหี่ยวเฉาพอได้รับหยดทิพย์แห่งน้ำพระทัยอันเปี่ยมล้นพระเมตตาของในหลวง ชโลมรดเริ่มพลิกฟื้น ชูคอ มีพลัง มีความหวังที่จะอยู่ต่อ ฉันไม่ต้องติดคุกจนตายแล้ว

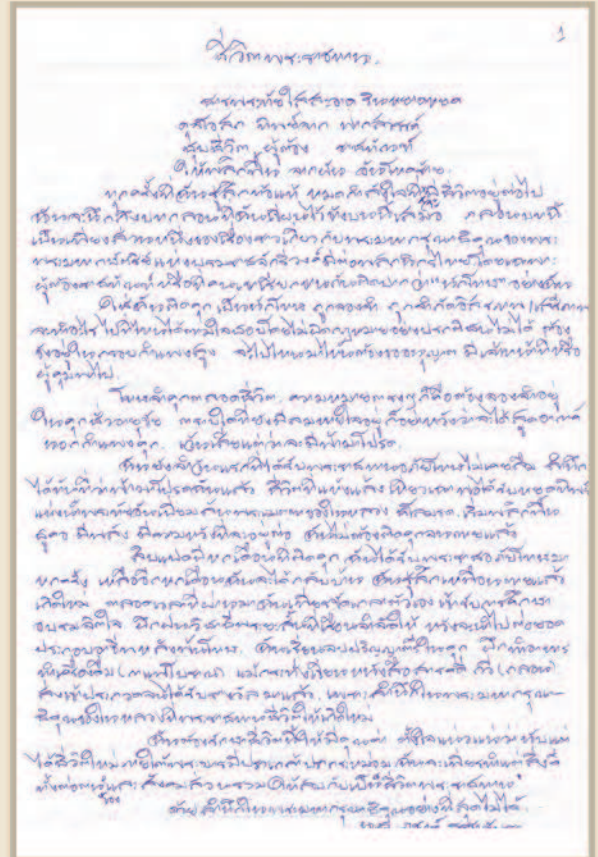
สิบแปดปีหกเดือนที่ติดคุก ฉันได้รับพระราชทานอภัยโทษมาหกครั้ง เหลืออีกหกเดือนฉันจะได้กลับบ้าน ฉันรู้สึกเหมือนตายแล้วเกิดใหม่ ตลอดเวลาที่ผ่านมานี้ฉันเพียรขัดเกลาตัวเองเข้ารับการศึกษอบรมจิตใจ ผึกฝนวิชาสี่พระยะสั้นที่เรือนจำจัดให้ หวังจะนำไปต่อยอดประกอบอาชีพหลังพ้นโทษ ฉันเรียนจบปริญญาตรีในคุก ผึกทำอาหาร ทำเครื่องดื่ม (กาแฟโบราณ) แม้กระทั่งเรียนหนังสือสารคดีทีวี (กลอน) ส่งเข้าประกวดจนได้รับรางวัลมาแล้ว เพราะสำนักในพระมหากษัตริย์คุณของในหลวงที่พระราชทานชีวิตให้เกิดใหม่

ฉันต้องรักษาชีวิตนี้ให้มีคุณค่า ตั้งใจแน่วแน่ว่านับแต่ได้ชีวิตใหม่ภายใต้พระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อมฉันจะเพียรทำแต่สิ่งดีทั้งต่อตนเอง และสังคมส่วนรวมให้สมกับเป็น “ชีวิตพระราชทาน”

ด้วยสำนึกในพระมหากษัตริย์คุณอย่างหาที่สุดมิได้

น.ช. ภูษงค์

อดีตผู้ต้องราชทัณฑ์คดียาเสพติด

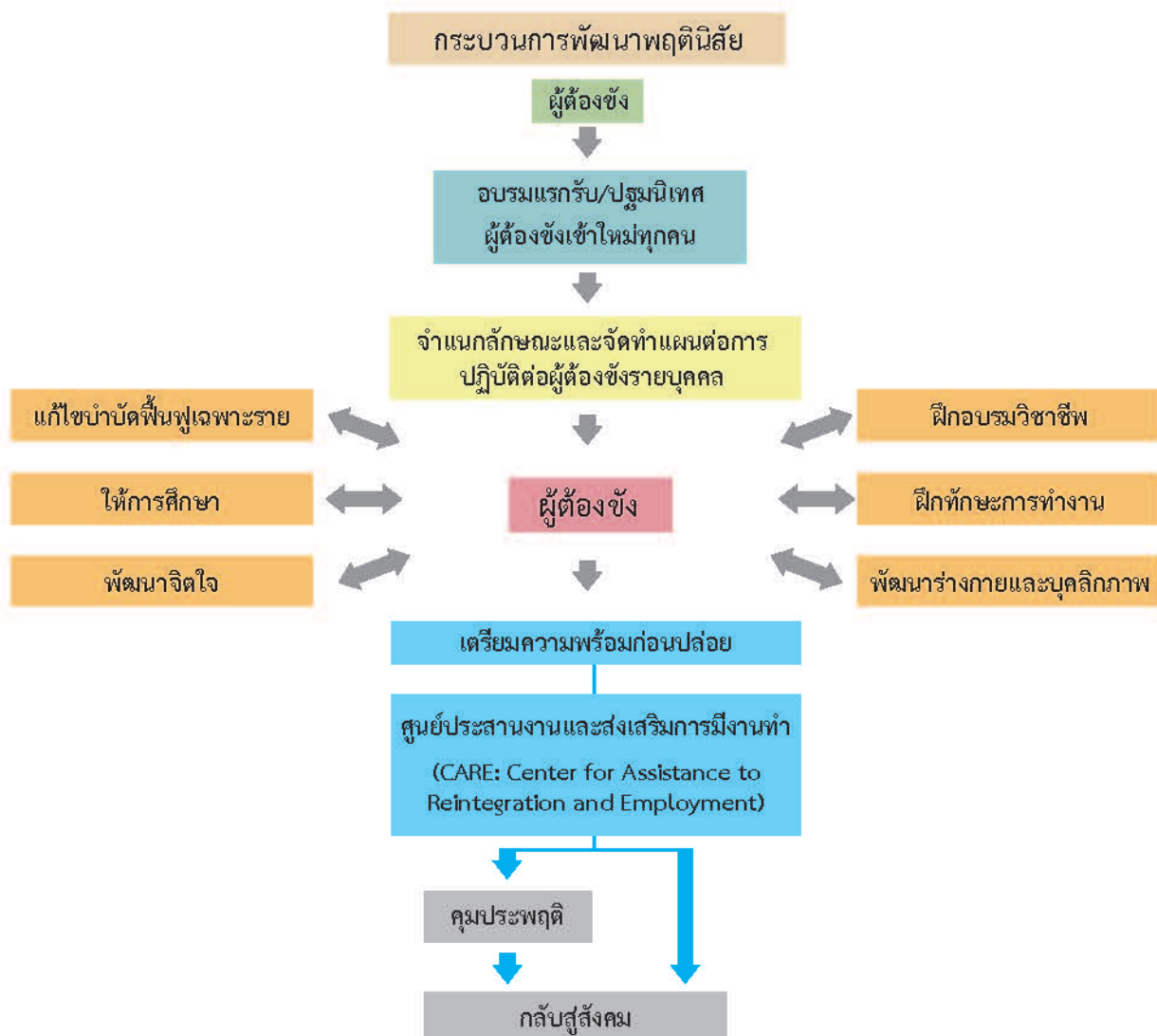

การสร้างคนดี มีคุณค่า กลับคืนสู่สังคม

เบญจมาศ ศรีประวดี

กองพัฒนาพฤตินิสัย

กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม มีหน้าที่ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล และคำสั่งลงโทษของผู้มีอำนาจตามกฎหมาย โดยมีแนวทางการควบคุมผู้ต้องขังให้เป็นไปตามหลักทัณฑวิทยาสมัยใหม่ และตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ตามแนวทางของสหประชาชาติ ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังจะมีขั้นตอนกระบวนการ ดังนี้

1. ขั้นตอนการรับตัว ในวันที่รับตัวผู้ต้องขังเข้าใหม่ เรือนจำ/ทัณฑสถาน จะต้องจัดให้มีการตรวจร่างกายจากแพทย์ พยาบาล หรือเจ้าพนักงานเรือนจำที่ผ่านการอบรมด้านพยาบาล และจะต้องดำเนินการจัดให้มีการปฐมนิเทศ เพื่อให้ผู้ต้องขังได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ และแนวทางการปฏิบัติระหว่างที่อยู่ในเรือนจำ รวมถึงต้องดำเนินการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เพื่อวางแผนการแก้ไข บำบัด และฟื้นฟู ตามโปรแกรมที่เหมาะสม

2. ขั้นตอนการดูแลผู้ต้องขัง ให้ได้รับสวัสดิการที่เหมาะสม ทั้งเสื้อผ้า เครื่องอุปโภคบริโภคด้านการแพทย์ และโปรแกรม การแก้ไขพื้นฐาน ได้แก่ การฝึกวิชาชีพ การให้การศึกษา การพัฒนา จิตใจ และการจัดให้ผู้ต้องขังได้รับการบำบัด แก้ไขฟื้นฟู โดยใช้ โปรแกรมเฉพาะตามลักษณะแห่งคดีและพฤติการณ์การกระทำผิด เช่น โปรแกรมการแก้ไขผู้กระทำความผิดทางเพศ ผู้กระทำความผิดที่ใช้ ความรุนแรง ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ผู้กระทำความผิด เกี่ยวกับทรัพย์สิน ผู้ค้ายาเสพติด เป็นต้น

3. ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย โดยจะจัดให้ มีการฝึกอบรมตามหลักสูตร เตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ซึ่งมีทั้ง หลักสูตรแบบเข้มข้น ดำเนินการในเรือนจำที่มีแผนเฉพาะสำหรับการ เตรียมความพร้อมก่อนปล่อย หรือเรือนจำโครงสร้างเบา (ใช้สำหรับผู้ต้องขังที่จะได้รับการปล่อยตัวพักโทษกรณีมีเหตุพิเศษ หรือพักโทษกรณีปกติ) หลักสูตรในเรือนจำ/ทัณฑสถาน ระบบปิด และหลักสูตร สำหรับผู้ต้องขังกลุ่มพิเศษ (ผู้ต้องขังสูงอายุ ผู้ต้องขัง พิการ) โดยจะดำเนินการฝึกอบรมให้กับผู้ต้องขังที่เหลือโทษต่อไป ไม่เกิน 6 เดือน – 1 ปี เพื่อให้ผู้ต้องขังมีความรู้ และทักษะจำเป็นสำหรับการนำไปปรับใช้ภายหลังพ้นโทษ

4. ขั้นตอนการดูแลหลังปล่อย กรมราชทัณฑ์ ได้มีนโยบายให้เรือนจำ/ทัณฑสถาน จำนวน 137 แห่ง ทั่วประเทศ จัดตั้งศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ หรือ ศูนย์ CARE¹ ขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงาน การให้ ความช่วยเหลือ การส่งต่อข้อมูล และอำนวยความสะดวก ให้กับผู้ต้องขัง ผู้พ้นโทษ ญาติ ตลอดจนประชาชนทั่วไป ที่สนใจในด้านการประกอบอาชีพ ข้อมูลแหล่งงาน และการให้ความช่วยเหลือด้านอื่นๆ ตามความเหมาะสม

ในปี พ.ศ. 2562 ในโอกาสสมโภชมงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก นับเป็นโอกาสสำคัญ ถือเป็น พระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้มี พระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่าโดยที่ทรงพระราชดำริเห็นว่าสมควรพระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องราชทัณฑ์ เพื่อให้โอกาสแก่บุคคลเหล่านั้นกลับประพฤติตนเป็นพลเมืองดี อันจะเป็นคุณประโยชน์ แก่ประเทศชาติสืบไป

กรมราชทัณฑ์ ในฐานะหน่วยงานที่ดูแลผู้ต้องราชทัณฑ์ที่ได้รับพระราชทานอภัยโทษ จึงได้มีมาตรการและ แผนรองรับ เพื่อให้การปล่อยตัวกลับคืนสู่สังคมเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่กระบวนการก่อน การปล่อยตัว ระหว่างการปล่อยตัว และภายหลังจากที่ผู้ต้องขังได้รับการปล่อยตัว โดยใช้ทรัพยากรทั้งภายในและภายนอก บุคลากร งบประมาณ และเครือข่ายภาคสังคม ให้เข้ามามีบทบาทในการร่วมดำเนินงาน โดยมีแผนรองรับผู้ที่ได้รับการ ปล่อยตัวตามพระราชกฤษฎีกา พระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2562 ดังนี้

¹ ศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ (CARE: Center for Assistance to Reintegration and Employment) ตามนโยบาย กรมราชทัณฑ์ เพื่อเป็นการส่งเสริมการมีงานทำของผู้ต้องขัง โดยประสานงานเครือข่ายในการให้ความช่วยเหลือและส่งต่อข้อมูลผู้พ้นโทษ ไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จัดเตรียมข้อมูลความต้องการมีงานทำของผู้ที่ใกล้พ้นโทษ ข้อมูลของผู้ประกอบการในตำแหน่ง งานว่างและความประสงค์จะจ้างงานผู้พ้นโทษ

แผนการดำเนินงานก่อนพ้นโทษ

1. การกำหนดหลักสูตรเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้กับผู้ต้องขัง ที่จะได้รับพระราชทานอภัยโทษ โดยพิจารณาหลักสูตรของกรมราชทัณฑ์ ที่มีเนื้อหาที่เน้นการพัฒนา ทักษะสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านร่างกาย 2. ด้านจิตใจหรือการพัฒนาทัศนคติ 3. ด้านการประกอบอาชีพ 4. ด้านการปรับตัวให้เข้ากับครอบครัวและ

สังคม รวมทั้ง มุ่งเน้นให้ผู้ต้องขังกลุ่มเป้าหมายมีความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของสถาบันพระมหากษัตริย์

2. การให้ข้อมูลกับผู้ต้องขัง ระหว่างที่อยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน เกี่ยวกับเข้ารับบริการในหน่วยงานภาครัฐ และองค์กรภาคสังคมที่เป็นภาคีเครือข่ายในการให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษ ตลอดจนจัดทำคู่มือหน่วยงานที่ให้บริการทางสังคม เพื่อให้ผู้พ้นโทษสามารถเข้าถึงข้อมูลและขอรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายหลังพ้นโทษ

3. การจัดทำข้อมูลพื้นฐาน และสำรวจปัญหาความต้องการของผู้ต้องขังที่จะได้รับการปล่อยตัวตามพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2562 เพื่อส่งต่อให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานภาคีเครือข่ายภาคสังคม สำรวจปัญหาความต้องการของผู้ต้องขังก่อนพ้นโทษในด้านต่างๆ และเรือนจำ/ทัณฑสถานประสานงานล่วงหน้าไปยังหน่วยงานภาคีเครือข่ายเพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือภายหลังพ้นโทษ

แผนการดำเนินงานภายหลังพ้นโทษ

1. ศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ หรือศูนย์ CARE ของแต่ละเรือนจำ/ทัณฑสถาน ดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้พ้นโทษที่ได้รับการปล่อยตัว ตามสภาพปัญหา เช่น การสงเคราะห์ค่าพาหนะ และค่าเบี้ยเลี้ยงกลับภูมิลำเนา การสงเคราะห์ทุนประกอบอาชีพ การให้ข้อมูลแหล่งงานและตำแหน่งงานว่าง แต่ถ้าหากเกินอำนาจหน้าที่และไม่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ จะดำเนินการส่งต่อข้อมูลความต้องการขอรับความช่วยเหลือ และส่งต่อผู้พ้นโทษไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความช่วยเหลือโดยตรง

2. มอบหมายให้เรือนจำ/ทัณฑสถาน แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการตามแผนรองรับผู้ที่ได้รับพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. 2562 ระดับเรือนจำ โดยให้นำหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่อยู่ในพื้นที่ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานคุมประพฤติ สำนักงานสาธารณสุข สำนักงานจัดหางาน สำนักงานกิจการยุติธรรม สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อร่วมจัดทำแผนระดับท้องที่ กำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่ และกรอบความรับผิดชอบให้ชัดเจนในการดำเนินงานตามแผน

3. การติดตามภายหลังพ้นโทษ ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

3.1 การติดตามเพื่อให้ความช่วยเหลือ โดยศูนย์ประสานงานและส่งเสริมงานทำ หรือศูนย์ CARE ของเรือนจำ/ทัณฑสถาน จำนวน 137 แห่ง ทั่วประเทศ จะเป็นศูนย์กลางในการวางแผนการติดตามการเก็บรวบรวมข้อมูล และการรายงานผลการติดตามให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยวัตถุประสงค์ของการติดตามโดยศูนย์ CARE จะมุ่งเน้นไปที่การสงเคราะห์ช่วยเหลือ การติดตามด้านการประกอบอาชีพ ด้านสภาพความเป็นอยู่ โดยลงข้อมูลผ่านระบบการรายงานผลการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพผู้พ้นโทษ หรือผู้ถูกคุมประพฤติ หรือระบบ CARE Support ซึ่งเป็นระบบที่สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม พัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้สำหรับการติดตามผู้พ้นโทษด้านการมีงานทำโดยเฉพาะ ซึ่งในระบบดังกล่าวผู้พ้นโทษที่ได้รับการติดตาม สามารถเข้าไปรายงานสถานะด้านการมีงานทำ ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ ที่พักอาศัย ฯลฯ ได้ด้วยตนเอง และสามารถส่งข้อความและพิกัดสถานที่พักอาศัย พิกัดสถานที่ประกอบอาชีพเพื่อขอรับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ศูนย์ CARE ได้

3.2 การติดตามเพื่อสอดส่องพฤติกรรมและการเคลื่อนไหวของผู้พ้นโทษ โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะมอบหมายให้ตำรวจนครบาล หรือตำรวจภูธร ขึ้นอยู่กับท้องที่ในความรับผิดชอบ ติดตามพฤติกรรมของผู้พ้นโทษ เป็นระยะเวลา 12 เดือน นับตั้งแต่วันที่พ้นจากการควบคุมตัวของเรือนจำ หากผู้พ้นโทษประพฤติตัวดี ก็ไม่ต้องดำเนินการ ติดตามสอดส่อง แต่ถ้าหากผู้พ้นโทษกระทำความผิดขึ้นอีกจนถึงถูกจับกุม และถูกศาลพิพากษาให้จำคุกอีก ก็ให้ดำเนินการ ส่งประวัติไปยังกองทะเบียนประวัติอาชญากรเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนของตำรวจต่อไป

นโยบายในการแก้ไข ฟื้นฟู พัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง และนโยบายในการคืนคนดีสู่สังคมในปัจจุบัน มุ่งเน้นให้หน่วยงานภายนอกร่วมให้โอกาส และเปิดใจยอมรับในตัวผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษมากขึ้น โดยเฉพาะในด้านการส่งเสริมการประกอบอาชีพ การรับผู้พ้นโทษเข้าทำงาน และการสนับสนุนสินค้าผลิตภัณฑ์ฝีมือผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษ ให้เป็นที่รู้จักและยอมรับ จะเห็นได้จากรูปแบบกิจกรรม และนวัตกรรมที่ถูกคิดค้นขึ้นมาเพื่อช่วยให้เกิดการยอมรับในตัวผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษ ซึ่งมีผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษจำนวนมากที่ไม่ได้สร้างชื่อเสียง สร้างเกียรติประวัติและทำให้สังคมมีความเชื่อมั่นในกระบวนการแก้ไข ฟื้นฟูและพัฒนาพฤตินิสัย ของกรมราชทัณฑ์ และในอีกมิติหนึ่งก็ยังมีผู้พ้นโทษอีกจำนวนมากที่ทิ้งโอกาสที่ได้รับจากสังคมจากครอบครัวหันกลับไปกระทำผิดซ้ำ กลับไปมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จนทำให้ความเชื่อมั่นในภาพรวมได้รับความเสียหายและผลกระทบ

1 ปี (3 ฉบับ) 100 บาท

วารสารที่ให้คุณได้เป็นต่อเหนือใคร
ด้วยเนื้อหา สารความรู้ ในงานราชทัณฑ์
ที่สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานเรือนจำได้จริง

ใบสมัครสมาชิกวารสารราชทัณฑ์ ปีที่ 68 ประจำปี พ.ศ. 2563

- ☐ สมัครสมาชิกใหม่ ☐ ต่ออายุสมาชิกวารสารราชทัณฑ์ ปี พ.ศ. 2563

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว)

สถานที่ทำงาน/ที่อยู่

เบอร์ติดต่อ

ข้าพเจ้าขอสมัครเป็นสมาชิกวารสารราชทัณฑ์ ปีที่ (จำนวน 3 ฉบับ)

สำหรับ สมาชิกสังกัดกรมราชทัณฑ์

- ☐ ส่งเงินค่าสมัครสมาชิกโดยส่งธนาคัติเงิน จำนวน 100.- บาท (หนึ่งร้อยบาทถ้วน)
ส่งจ่าย ป.ณ. ส่วนใหญ่ ในนามบรรณาธิการวารสารราชทัณฑ์
สถาบันพัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์ 77/1 ถนนนนทบุรี 1 ตำบลสวนใหญ่
อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี 11000 โทรศัพท์ 02-5269014
- ☐ ชำระเงินสด จำนวน 100.- บาท (หนึ่งร้อยบาทถ้วน) โดยตรงที่ฝ่ายบริหารทั่วไป
สถาบันพัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์

สำหรับ สมาชิกที่เป็นบุคคลทั่วไป

- ☐ ส่งเงินค่าสมัครสมาชิกโดยส่งธนาคัติเงิน จำนวน 160.- บาท (หนึ่งร้อยหกสิบบาทถ้วน)
ส่งจ่าย ป.ณ.ส่วนใหญ่ ในนามบรรณาธิการวารสารราชทัณฑ์
สถาบันพัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์ 77/1 ถนนนนทบุรี 1 ตำบลสวนใหญ่
อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี 11000 โทรศัพท์ 02-5269014
- ☐ ชำระเงินสด จำนวน 160.- บาท (หนึ่งร้อยหกสิบบาทถ้วน) โดยตรงที่ฝ่ายบริหารทั่วไป
สถาบันพัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์

หมายเหตุ : สมาชิกย้ายที่อยู่/ที่ทำงาน โปรดแจ้งมายัง

กองบรรณาธิการวารสารราชทัณฑ์ สถาบันพัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์
77/1 ถนนนนทบุรี 1 ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
11000 โทรศัพท์ 02-5269014

เพื่อที่กองบรรณาธิการวารสารราชทัณฑ์จะได้ดำเนินการจัดส่งวารสารราชทัณฑ์ให้
ท่านได้อย่างถูกต้อง

สำหรับเจ้าหน้าที่

- ☐ ลงทะเบียนแล้ว
- ☐ เล่มที่.....
เลขที่ใบเสร็จ.....

หากผู้ใดสนใจวารสารราชทัณฑ์ฉบับเต็ม
สามารถสืบค้นเพิ่มเติมได้ที่

<http://www.correct.go.th/pti/>

77/1 อาคารสถาบันพัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์
ถนนนนทบุรี 1 ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมืองนนทบุรี
จังหวัดนนทบุรี 11000

โทรศัพท์ 0 2967 2222 ต่อ 168-168

โทรสาร 0 2526 901